

INRICHTINGSPLAN

BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND - 20 maart 2020

UITGANGSPUNTEN, BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND

Het plangebied, de Beemterweg 73A, is gesitueerd ten noord-oosten van de stad Apeldoorn en is ongeveer 9 hectare in oppervlakte. Het is een agrarische kavel met boerderij, diverse agrarische opstallen en bijbehorende erfinrichting. De gronden zijn in gebruik als grasland. Het gebied hoort bij de regio Beemte-Broekland, gemeente Apeldoorn.

Beleid

Om een beeld te krijgen van de mogelijkheden in het plangebied zijn er –aan de hand van het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Apeldoorn (vastgesteld 09-04-2014)–, relevante punten benoemd en waar nodig uitgelicht. Hoofdkoers voor het buitengebied van de gemeente Apeldoorn richt zich met name op de onderstaande punten:

- het verbeteren van de ecologische dooradering;
- een duurzame waterhuishouding;
- cultuurhistorie dient als inspiratie bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- het verbeteren van de toegankelijkheid voor bewoners en recreanten;
- aanknopingspunten opstellen voor verbreding van het landbouwkundig gebruik;

Deze hoofdkoers is verder uitgelicht waarbij de hele gemeente is opgedeeld in verschillende gebieden met elk een eigen ruimtelijke toekomstvisie. Voor het projectgebied is dit een *‘Broekontginningsgebied’*. Het beleid van de gemeente is voor een aantal zaken van toepassing op het plangebied, namelijk:

- het behoud de openheid van de broekgebieden, verdichting van bebouwing en beplanting wordt vermeden;
- verbreding van de watergangen ten behoeve van waterberging;
- behoud van de lanen;
- ruimte voor nieuwe natuur.

Het gebied bevindt zich niet in een Groene ontwikkelzone of de groene mal en is daarom vrij van verevening. Wel bevindt het gebied zich tussen twee zones waar de gemeente Apeldoorn het landschap wil versterken, hierin kan het plangebied ook een rol betekenen. De gemeente werkt conform een handleiding voor landschappelijke inrichting, het kookboek landschap, welke de visie voor het landschap rondom Apeldoorn beschrijft. Het project gebied wordt getypeerd als landschapstype ‘Broekland’, waarin het streefbeeld van een eiland in een zee van ruimte centraal staat. Beplanting en bebouwing wordt met name op de hogere delen toegepast, het elzenbroekbos is het bostype dat hier van nature voorkomt (Bron: kookboek landschap, gemeente Apeldoorn).

In het bestemmingsplan is vastgesteld dat het projectgebied een dubbelbestemming heeft, namelijk agrarisch, archeologische waarde en bouwvlak. (Bron: bestemmingsplan buitengebied noord-oost, gemeente Apeldoorn)

Historische kaarten

Aan de hand van oude kaarten (bron: topotijdreis.nl), 1872 tot nu, is een inschatting gemaakt van de ontwikkeling van het projectgebied. Hierin is te zien dat er gedurende de jaren nogal wat veranderingen hebben plaatsgevonden. De meest opvallende zijn de bomenkap tussen 1900 en 1935, realisatie van de boerderij rond 1960 en continue herverdeling van percelen tussen 1935 tot en met 2000, wat uiteindelijk heeft geleid tot de huidige situatie. Het projectgebied kenmerkt zich als een traditioneel agrarisch bedrijf met weilanden en veeteelt. Van de vroegere beplanting resteert weinig. De ruilverkaveling heeft de vroegere perceelsgrenzen deels gewijzigd. De veranderingen die het plangebied heeft doorlopen komen overeen met de algemene trend in de landbouw van begin 20e eeuw tot nu. De kaarten op de volgende pagina geven dit weer.

Abiotische kaarten

Op deze kaarten is zichtbaar dat het projectgebied op een iets hoger gelegen gedeelte in het landschap is gesitueerd. Dit heeft invloed op met name de grondwaterstand, deze is voor het grootste gedeelte grondwatertrap VII. Dit betekent dat het grondwater hier niet hoger komt dan 80cm onder maaiveld. De noordelijke grens en omliggende percelen zijn een stuk natter. Hier komt het grondwater ter hoogte van het maaiveld.

Aan de hand van de abiotische kaarten kan er ook een natuurlijke plantgemeenschap worden vastgesteld. Een natuurlijke plantgemeenschap is een samenstelling van plantsoorten die van nature gezamenlijk groeien op een specifieke locatie. Voor het projectgebied geldt de plantgemeenschap Elzenbroekbos, maar vanwege het drogere karakter van het projectgebied verschuift dit naar een Elzen-essenbos/Berken-elzenbos.

Visie

De onderdelen uit dit rapport zullen zich richten op het herinrichten met als uitgangspunt dat het plangebied een bedrijfsmatig agrarisch karakter blijft houden. Het erf krijgt meer een cultuurhistorisch en landschappelijke invulling. Dit alles op een ecologisch verantwoorde wijze en zo veel mogelijk binnen de kaders van de gemeente Apeldoorn en de specifieke wensen van de perceel eigenaar. De gemeente Apeldoorn heeft haar landschappelijke visie vastgelegd in zogenoemde kookboeken. Op basis van deze handleiding is het inrichtingsplan geschreven.

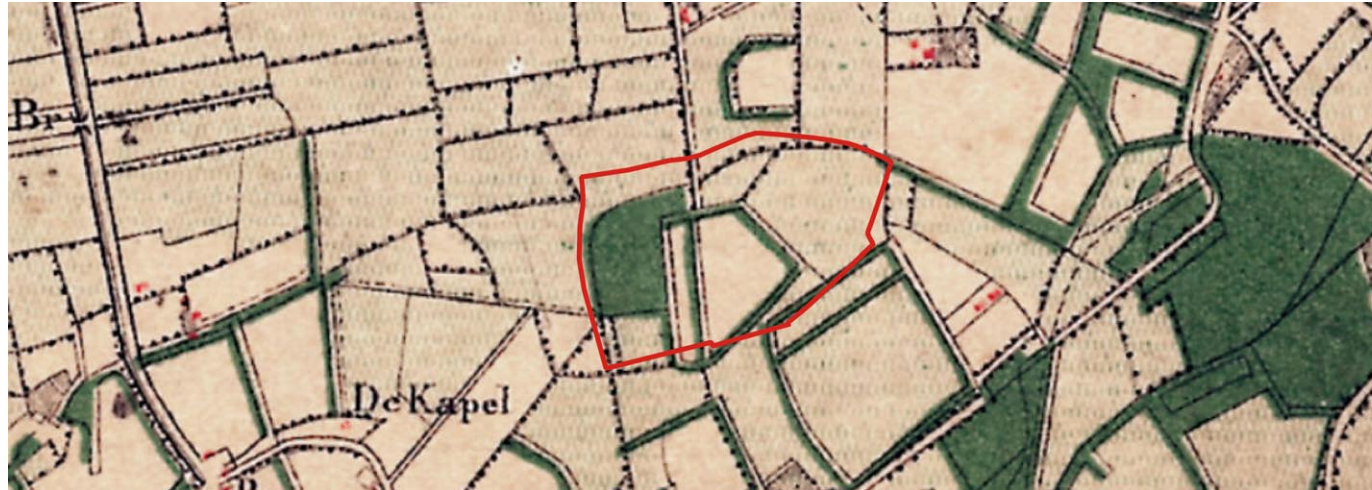

Afb. 1: Basiskaart projectgebied. Rode lijn= grens plangebied.

Afb. 2: Beeld van het plangebied met de boerderij aan de Beemterweg (links), een moestuin grenzend aan wat schuren naar het open, agrarische gebied (rechts).

HISTORISCHE KAARTEN, BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND

1872: Kaart van het plangebied. Perceelgrenzen komen nog niet overeen, de gronden bestaan uit natte percelen met hakhoutsingels en dennenbos. (Bron: www.topotijdreis.nl. 2019)

1900: Vanaf 1900 is er op de kaart een duidelijk verschil te zien tussen bouwland = wit en weide = lichtgroen. Van een boerderij is (nog) geen sprake.

1935: De inrichting van het plangebied is aanzienlijk gewijzigd: Het bos/boomsingels zijn omgevormd tot bouwland en een herverdeling van de percelen, waarbij het totale aandeel bouwland is vergroot.

Circa 1960: Een enigszins gewijzigde indeling, maar met dezelfde kavelstructuur. De realisatie van de boerderij is een feit en het aandeel bouwland is vergroot.

Circa 1980: De percelen zijn samengevoegd tot drie stuks. Er resteert een klein gedeelte bouwland. Bij het samenvoegen van percelen is de verticaal lopende sloot gedempt en het perceel omgevormd van bouwland tot weide.

1990-nu: Er hebben veel wijzigingen plaatsgevonden op het erf door de bouw van stallen en het maken van een duidelijke erfscheiding. Al het bouwland is omgevormd tot weide.

ABIOTISCHE KAARTEN, BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND

Afb. 3: Bodemkaart: Legenda: Rood = cHn23g Laarpodzolgronden Paars = pZg23g beekerdgronden. Bron: <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/bodemkaart50000>

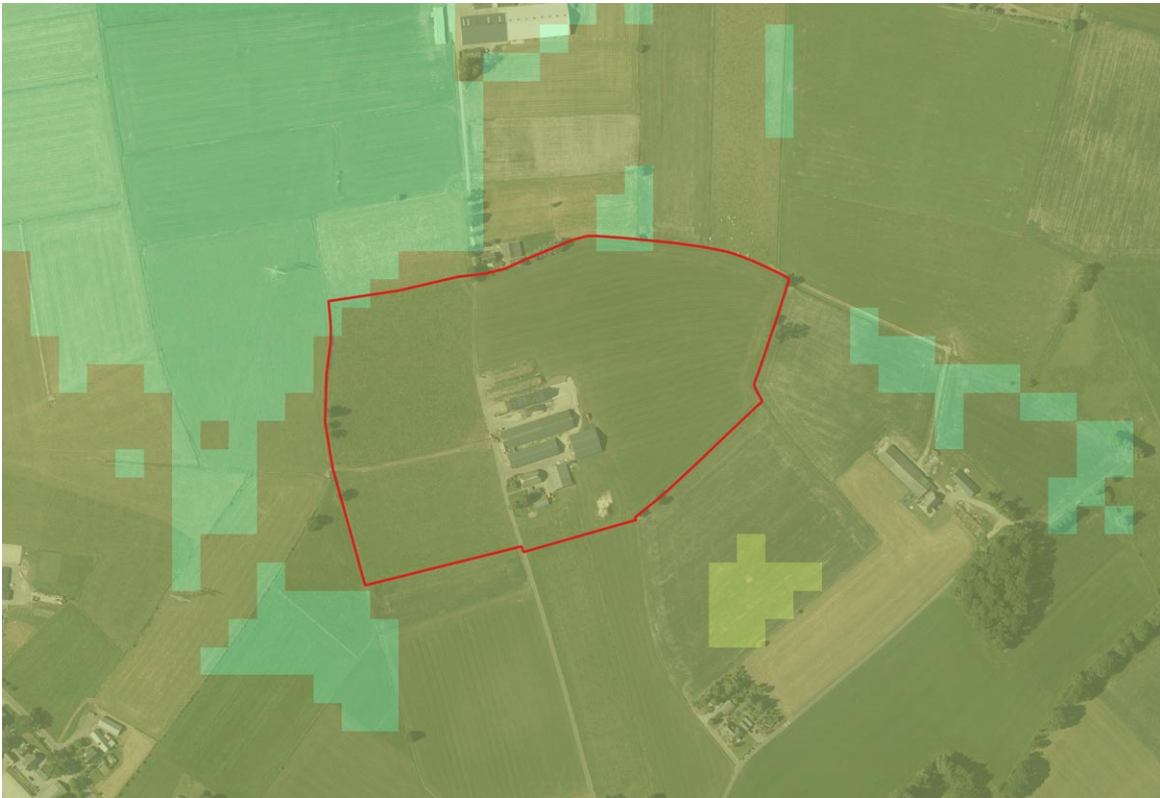

Afb. 5: Grondwatertrappenkaart: Het grondwater in het plangebied is grotendeels grondwatertrap VII (Gemiddelde grondwaterstand is 80 -140 cm onder maaiveld). Ten noordwesten van het gebied liggen deze waarden tussen de 0 - 80 cm onder maaiveld. Bron: https://geoserver.prvgld.nl/geoserver/PGR_A

Rode contourlijn = plangebied

Afb. 4: Geomorfologische kaart: Groen = R23 dalvormige laagte, Bruin = L21 welvingen in sneeuwsmeltwaterafzettingen. Bron: <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/geomorfologischekaart50000>

Afb 6: Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN 2). De bebouwing ligt in een hogere strook grond 400 - 600m boven NAP. Meer richting het noord-westen, ligt het lager 300 - 400m boven NAP. Bron: <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/ahn25m>

TE BEHOUDEN LANDSCHAP EN ERF, *BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND*

Behoud van het weidse en open beeld rondom het erf.

Behoud van de oorspronkelijke boerderij met bijgebouwen, moestuin en hagen.

Behoud van de resterende elzen, die ooit onderdeel waren van de boomsingels langs de sloot.

Behoud van een weg zonder wegbepanting om het open landschap te benadrukken.

VISIE LANDSCHAP EN ERF, BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND

Ontwikkelingsrichting erf in de loop der tijd

Het erf heeft zich gedurende jaren vanuit het oorspronkelijke erf in noordoostelijke richting uitgebreid door de bouw van stallen. Mocht deze ontwikkeling doorzetten en er in de toekomst nogmaals schaalvergroting plaatsvinden dan zal deze richting leidend blijven. De uitbreiding van het woonerf in zuidelijke richting sluit bij deze visie aan.

Gewenste landschapsinrichting

Om de ontwikkelingsrichting voor de toekomst te waarborgen is hier bij de inrichting rekening mee gehouden. Door middel van een duidelijk beplantingskader om het woonerf is het mogelijk woonerf en bedrijfsmatig erf van elkaar te scheiden.

INRICHTINGSPLAN *BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND*

Referentiebeeld: kleine boomgaard met gebruiksweide

Referentiebeeld: hagen en solitaire bomen op het erf

Referentiebeeld: elzenhakhoutsingel

aanleg voetpad
naar woning

uitbreiding erf en
oprit richting
garage

uitbreiding moestuin

uitbreiding
beukenhaag

aanleg voetpad
naar woning

aanplant
boomgroep met
winterlinde,
zomereik en
walnoot

aanplant
landschappelijke
hakhoutsingel

aanplant boomgaard
met hoogstamming
fruit , historische
rassen, kleinveeweide
of lang, bloemrijk gras

aanplant boomgroep in
grasland met
winterlinde, tamme
kastanje en walnoot

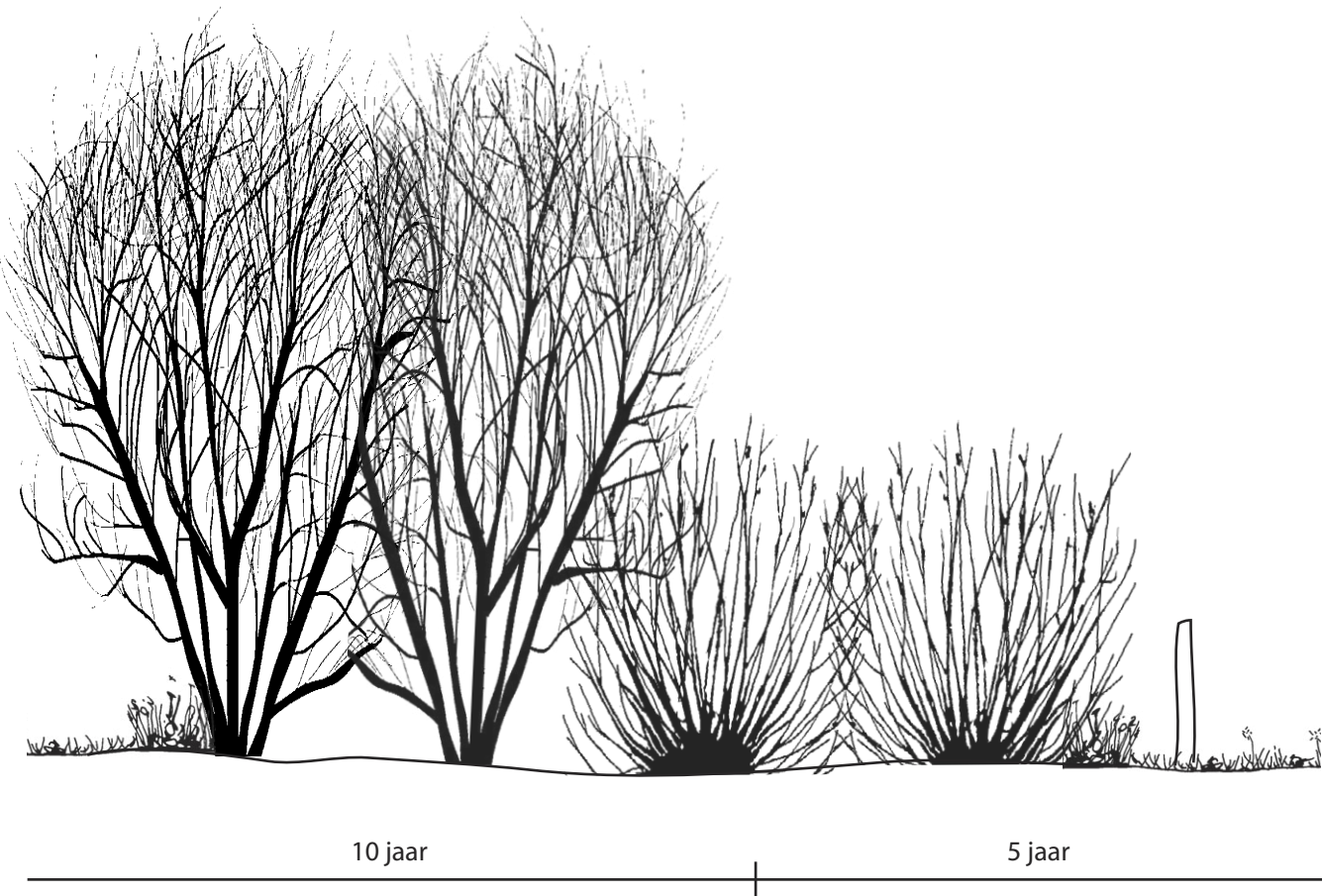
aanplant beukenhaag
met lijsterbes

aanplant
beukenhagen

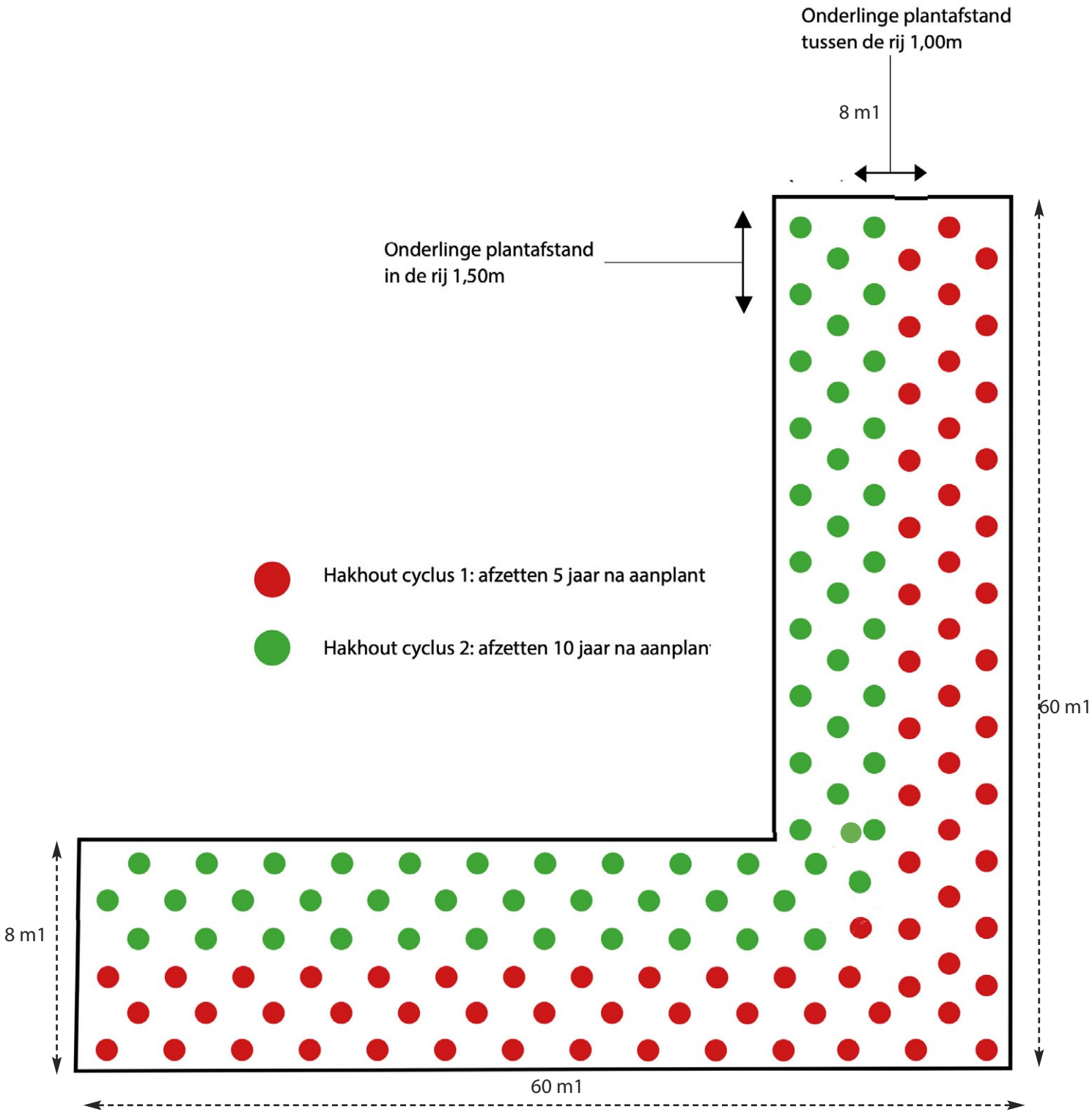
HAKHOUTBEHEER, BEEMTERWEG 73A, BEEMTE-BROEKLAND

Het beheer van hakhout is een cyclus waarbij de beplanting elke 5 - 10 jaar aan de voet wordt afgezet. Door dit gefaseerd te doen blijft de singel altijd gesloten. Dit betekent dat na vijf jaar na aanplant de eerste helft van de singel wordt afgezet en na de volgende vijf jaar de andere helft (zie afbeelding 8). Na tien jaar heeft de singel bestaat de singel uit twee verschillende lagen. Hoge beplanting van 10 jaar oud en een lagere beplanting van vijf jaar oud (zie afbeelding 7).

De singel wordt aangeplant met gebiedseigen soorten die geschikt zijn om als hakhout te beheren. Voor de Beemterweg zijn dit: Zwarte els, Grauwe wilg, Wilde lijsterbes, Geoorde x Grauwe wilg, Zachte berk en Sporkehout.

Afb. 7: Doorsnede hakhoutsingel 10 jaar oud, na hakhout cyclus 1: breedte 8 m1

Afb. 8: Plantwijze, plantafstand en hakhout cycli

Onderdeel hakhoutsingels: oppervlakte 960 m2

Aanplant	Soort	Maat	Plantafstand
40%	Alnus glutinosa - Zwarte els	80-100	1x1,5 m
10%	Sorbus aucuparia - Gewone lijsterbes	80-100	1x1,5 m
10%	Rhamnus frangula- Sporkenhout	80-100	1x1,5 m
10%	Corylus avellana- Hazelaar	80-100	1x1,5 m
10%	Prunus padus- Europese vogelkers	80-100	1x1,5 m
5%	Salix cinerea - Grauwe wilg	80-100	1x1,5 m
2%	Betula pubescens- Zachte berk	175-200	7,5 m uiteen
3%	Alnus glutinosa - Zwarte els	175-200	7,5 m uiteen

- Beplanting in 6 rijen, 1 m tussen de rijen, 1 m afstand van erfgrens; bomen op min. 2 m erfgrens.
- Veekerend raster aanbrengen bij inscharing vee.
- Onderhoud Eerste jaren: bewateren van de veren. Inboet veren bij meer dan 10% uitval van de aanplant en bij het overige bosplantsoen bij uitval van meer dan 20%. Dit het eerst volgende plantseizoen uitvoeren. Indien nodig: wildschade-maatregelen, zoals tijdelijke wildkokers rondom de stam of tijdelijk afgazen. Eerste 3 jaar plantgoed uitmaaïen om de jonge aanplant vrij te stellen van gras/woekerende onkruiden. Eenmalig 20-30% dunnen (na het derde of vierde groeiseizoen) t.b.v. extra groeiruimte. Na 5 jaar: afzetten (hakhoutbeheer). Struweel eens per 5 jaar. Houtsingel eens per 7-10 jaar. Takken afvoeren.. Verruïging pleksgewijs uitmaaïen (en afvoeren) 1(-2)x per jaar.

Onderdeel: boomgaard, totaal 8 stuks, oppervlakte 1500 m2

Aanplant	Soort	Maat	Plantafstand
5 st	Appel - historische rassen, hoogstam	14-16	8x8 m
3 st	Peer - historische rassen, hoogstam	14-16	8x8 m

- Plaatsen van boompaal en watergeefvoorzieningen.
- Bescherming aanbrengen bij inscharing vee.
- Stem de soortkeuze af op de bodemomstandigheden. Liefst soorten die horen in de IJsselstreek.
- Onderhoud: Eerste twee-drie jaar bewateren. Jaarlijkse snoei t.b.v. kroonopbouw en vruchtetting. Opkronen tot vrije doorloop. Uitgevallen exemplaren volgend plantseizoen vervangen. Na 5 jaar: boompalen (en andere voorzieningen) verwijderen. Let op bij maaïen weide: geen beschadigingen aan de stamvoet veroorzaken. Jaarlijks bemesting aanbrengen t.b.v. fruitbomen.
- Ondergroei: Weilandgrassen met hoog aandeel weidekruiden. Niet beheren als gazon.

Onderdeel g: hagen

Aanplant	Soort	Maat	Plantafstand
40%	Crataegus monogyna - eenst. meidoorn (weilandhaag)	80-100	5/m1
60%	Fagus sylvatica - beuk (tuinhagen)	80-100	5/m1
1%	Rosa rugosa - hondsroos (weilandhaag)	3-tak	1/10m1

- Aanbrengen tijdelijk raster (glad draad) t.b.v. bescherming/doorloop.
- 0,70 m brede haag, tweerijig; 5 stuks per 1m1.
- Zorg voor losse ondergrond.

- Onderhoud Eerste jaar: bewateren. Inboet van uitgevallen haagplantsoen bij meer dan 10% uitval. Snoei eens tot maximaal twee maal per jaar. Stamvoet schonen. Opslag van houtige soorten toestaan (meesnoeien), storende/windende onkruiden verwijderen. Voer geen werkzaamheden uit in het broedseizoen (half maart - half juli) of bij aanwezigheid van beschermde soorten. Na 3-5 jaar: beschermende voorzieningen verwijderen.

Onderdeel g: Landschapsbomen: totaal 13 stuks

Aanplant	Soort	Maat	Plantafstand	locatie
1 st	Castanea sativa - Tamme kastanje	18-20	solitair	tuin - moestuin
3 st	Tilia cordata - Winterlinde	14-16	solitair	tuin - erf
2 st	Walnoot	14-16	solitair	tuin - moestuin
2 st	Pruim, Kweeper - historische rassen, middenstam	14-16	solitair	tuin - moestuin
5 st	Sorbus aucuparia - Gewone lijsterbes	14-16	solitair	tuin - weiland

- Vrije groeivorm, beperkte opkroonhoogte.
- Plaatsen van boompaal en watergeefvoorzieningen.
- Zorg voor losse en goed drainerende grond.
- Onderhoud: Eerste twee-drie jaar bewateren. Opkronen tot vrije doorloop/doorrijhoogte. Begeleidingssnoei: 1x per 5-7 jaar. Uitgevallen exemplaren volgend plantseizoen vervangen. Na 5 jaar: boompalen (en andere voorzieningen) verwijderen. Let op bij maaïen gras/weide: geen beschadigingen aan de stamvoet veroorzaken. Voer geen werkzaamheden uit in het broedseizoen (half maart - half juli) of bij aanwezigheid van beschermde soorten.

Extra: faunavoorzieningen steenuilen

- Houd wat langer, bloemrijk gras in de boomgaard, enkele plekken niet maaïen (muizenplekken), ca. 25 m2
- Plaatsen van een Steenuil-kast eerste jaren op eigen paal tussen de knotwilgen, op termijn in de knotwilgen
- Plaatsen van een zitplaats t.b.v. Steenuil. Kast en zitplaats beiden op 3 m hoogte.
- Rondom erf: behoud van donkerte, d.w.z. weinig buitenverlichting en zoveel mogelijk afgeschermd armaturen.

Uitvoeringsaspecten

- Voorafgaand aan de uitvoer is een gedetailleerde terreinopname t.b.v. uitzetwerk en definitieve bepaling van de hoeveelheden.

- Biologisch geteelt plantmateriaal van autochtone herkomst heeft de voorkeur.

- Voor het planten van bomen en singels buiten het erf kan een aanlegvergunning vereist zijn. Dit moet afgestemd worden met de gemeente.

- Voer vooraf een klic-melding uit en melding graafwerkzaamheden.

- Bij de aanlegwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de natuurwetgeving en specifiek met de bijzondere soorten die mogelijk in het terrein aanwezig zijn. Voer de werkzaamheden uit onder ecologische begeleiding.

- Voer aanlegwerkzaamheden natuurtechnisch uit, onder andere door met licht materieel te werken, geen insporing te veroorzaken of losse grond achter te laten.

